

# Ingen enhetlig modell



Ronny Aaserud  
psykologspesialist og sexolog

Marit Johanne Bruset uttrykker i juliutgaven at jeg bruker «the affirmative model» på en altfor forenklet måte.

Denne modellen er ikke en omforent enhetlig modell, noe forfatterne av SOC 8 (WPATH, 2022) påpeker i sin begrunnelse for hvorfor de unngår å bruke termen i det hele tatt.

I samme innlegg formidler Bruset synspunkter som kan tolkes som at jeg fremmer en nærmest ukritisk kjønnsbekreftende tilnærming til ungdom med kjønnsinkongruens. Jeg mener at en ukritisk «hormones by demand», eller informert samtykke-modell, ikke er egnet til bruk på ungdommer i utvikling.

Det er som om Bruset tenker at dersom jeg respekterer ønsket navn og pronomen, og godtar at den unge lever som motsatt kjønn (ikke-binært kjønn), så gir jeg samtidig grønt lyst for at den unge skal få medisinsk behandling. Dette er ukorrekt, og jeg er nysgjerrig på hvor nøye Bruset har lest min bok *Kjønnsinkongruens hos ungdom* (Aaserud, 2021). Hvordan kan man forstå ungdom som er usikre på egen kjønnsidentitet? Spesielt undres jeg på om hun har fått med seg mitt forsøk på å fremme en nyansert og forsiktig tilnærming til den brede gruppen av kjønnsinkongruent ungdom vi møter i klinikken i dag.

Jeg er fortaler for terapeutiske kjønnsutforskende samtaler over tid. Etter min mening er dette på linje med Gender Exploratory Therapy (D'Angelo et al., 2021; GETA, 2022; Spiliadis, 2019). Innenfor dette rammeverket er vår oppgave som psykologer å gjøre ungdommene nysgjerrige på seg selv og medtenke biologiske, psykologiske, sosiale og kulturelle faktorer når vi skal hjelpe dem med å oppnå dypere selvforståelse. Mennesker tar sunnere valg for seg selv når de forstår seg selv bedre.

Min tilnærming avviker dog fra GET-tilnærmingen når det kommer til sosial transisjon. De svenske retningslinjene er også positive til sosial transisjon som en del av utforskningen. Men da må vi tilstrebe en åpenhet om at kjønnsinkongruensen kan forandre seg, og gi rom for usikkerhet og tvil (Socialstyrelsen, 2022, s. 22 og 30).

Sosial transisjon er noe jeg ikke har hatt så store betenkeligheter med utenom de gangene jeg synes det går litt for fort, og de unge og foreldrene ikke helt har tenkt igjennom konsekvensene.

Når vi opplever at ungdommene (og deres foreldre) har for stort hastverk, og vi ennå ikke har forstått hva utfordringene med kjønnsidentitet egentlig dreier seg om, er det vår oppgave å trække på bremsen. Målet med utforskende samtaler er å finne ut om det er potensial for kjønnsflyt (kjønnsfleksibilitet) og utvikling over tid, uten at en har som mål å komme frem til en bestemt kjønnsidentitet (Aaserud, 2021, s. 84–85).

***Merknad: Ingen oppgitte interessekonflikter.***

## Referanser

- Aaserud, R. (2021). *Kjønnsinkongruens hos ungdom. Hvordan kan man forstå ungdom som er usikre på egen kjønnsidentitet?* Gyldendal.
- D'Angelo, R., Syrulnik, E. & Ayad, S. (2021). One Size Does Not Fit All: In Support of Psychotherapy for Gender Dysphoria. *Archives of Sexual Behavior*, 50, 7–16. <https://doi.org/10.1007/s10508-020-01844-2>

GETA (Gender Exploratory Therapy Association). (2022). *A Clinical Guide for Therapists Working with Gender-Questioning Youth*. Version 1. GETA\_ClinicalGuide\_2022.pdf



Socialstyrelsen (2022). *Vård av barn och ungdomar med könsdysfori. Nationellt kunskapsstöd med rekommendationer till profession och beslutsfattare*. <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelk>.

Spiliadis, A. (2019). Towards a gender exploratory model: Slowing things down, opening things up and exploring identity development. *Metálogos*, (35). ISSN 2241 - 6773

WPATH (World professional association for Transgender Health). (2022). *Standards of care version 8*. <https://www.wpath.org/soc8>